

Toestemming aan de Amst. Kanaalmaatschappij tot het opnemen van gelden, onder verband van schuldbrieven op gronden.

[125. 5.]

MEMORIE VAN BEANTWOORDING van het
Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs
over het bovengenoemd ontwerp van wet.

§ 1. De in het Voorloopig Verslag geopperde bedenkingen tegen de wijze, waarop de Maatschappij zich, volgens het wets-ontwerp, gelden zou kunnen verschaffen, gaan blijkbaar van de onderstelling uit dat krachtens de bij het wets-ontwerp bedoelde schuldbrieven eene hypothecaire inschrijving zou moeten genomen worden.

Dit blijkt uit de opmerking dat waar geen schuldeischer is, ook geen schuld — en waar geen schuld is, geen regt van hypotheek kan bestaan, uit de vraag te wiens name de Maatschappij zich voorstelt de inschrijving te doen nemen en uit de bewering dat » hypotheek ter verzekering van verbindtenissen aan toonder of aan order in ons regt niet is toegelaten ».

Deze laatste stelling zou, indien daarvan sprake kan zijn, in hare algemeenheid niet beaamd kunnen worden, daar het tegenovergestelde gevoelen gehuldigd is bij een arrest van het provinciaal gerechtshof in Noordholland van 4 Februarij 1858 (1), waar, voor zoover aan de ondergeteekenden bekend is, geen afwijkende jurisprudentie tegenover staat. Maar dit punt kan buiten beschouwing blijven, omdat de toedragt der zaak anders is dan bij het Verslag wordt ondersteld.

Het wets-ontwerp en de Memorie van Toelichting gaven, naar het schijnt, geen voldoende aanleiding tot die onderstelling. Wel schenkt art. 1 van het wets-ontwerp aan de Maatschappij magtiging tot het opnemen van gelden, tegen verpanding van schuldbrieven, volgens art. 21 der concessie, door hypotheek op haar in eigendom toebehoorende gronden verzekerd, maar het zegt tevens dat dit geschieden moet onder de bij art. 2 vastgestelde bepalingen, volgens welke die schuldbrieven den houders de regten schenken, welke de Staat aan zijne op die gronden *gevestigde* hypotheek ontleent, met verdere bepaling dat de Staat die regten *herkrijgt* zoodra de bevoegdheid om die uit te oefenen voor de houders der schuldbrieven ophoudt.

Dit houdt verband met het eerste lid van het bij de wet van 31 Julij 1868 (*Staatsblad* n°. 117) bekrachtigde art. 21 der concessie, luidende als volgt:

» De gronden, die aan den concessionaris in eigendom worden afgestaan, worden voor de goede uitvoering der werken en de getrouwe nakoming van alle door den concessionairs op zich genomen verplichtingen, tot een bedrag van 15 000 000 gulden, bij eerste hypotheek ten behoeve van den Staat verbonden.»

De voorstelling der zaak had misschien duidelijker kunnen zijn, indien ook dit gedeelte van voormeld art. 21 der concessie in de Memorie van Toelichting afgedrukt en tevens gezegd ware dat het daarbij bedoelde hypothecair verband bij eene op 27 October 1873 verleden, behoorlijk ingeschreven acte door de Maatschappij is verleend. Maar bij het in den aanvang der Memorie overgenomen vierde lid van art. 21 is dan toch mede bepaald, dat wanneer de Maatschappij, onder verband der bedoelde gronden, schuldbrieven uitgeeft, de Staat geacht wordt ten behoeve van de gezamenlijke houders dier schuldbrieven, tot het nominaal bedrag dier stukken, *afstand* te hebben gedaan van de regten, welke hij *naan de bij het eerste lid van dit artikel bedoelde hypotheek* ontleent, in dier voege dat deze regten door gezegde houders *van regtswege* kunnen worden uitgeoefend.

Deze uitdrukkingen en de aan het slot der Memorie voorkomende opmerking, volgens welke de eventuele opheffing der hypotheek *door den Staat* zal moeten geschieden, schijnen geen andere opvatting toe te laten dan de houders der schuldbrieven, tot eventueel verhaal van het bedrag hunner vorderingen, ingevolge het reeds bij de wet van 1868 bekrachtigde artikel 21 der concessie, de regten kunnen uitoefenen, welke de Staat krachtens eene *reeds ingeschreven hypotheek* bezit, immers voor zooveel het gedeelte der verbonden gronden betreft, dat daartoe bij de schuldbrieven zal worden aangewezen.

Van eene nieuwe inschrijving van hypotheek krachtens de schuldbrieven kan dus geen sprake zijn. Overigens ligt het in den aard der zaak en dit zullen deze schuldbrieven met alle ander papier aan toonder gemeen hebben, dat daaruit geen verbindtenis ten laste der Maatschappij kan geboren worden dan van het oogenblik af, waarop die stukken in het regtmatig bezit van derden geraken.

Na de voorafgaande opmerkingen zal het mede duidelijk zijn dat hier evenmin aan afwijking der bepalingen van het Burgerlijk Wetboek te denken is, tenzij men die mogt willen vinden in de bepaling dat het hypotheekregt van den Staat, tot een bepaald bedrag en op bepaald aangewezen gronden *van regtswege*, door de houders der schuldbrieven kan worden uitgeoefend. Maar ook deze bepaling is reeds bij de wet van 1868 bekrachtigd. Bij het tegenwoordig wets-ontwerp wordt zij, om de daarvoor bij de Memorie van Toelichting vermelde redenen, slechts in zoover gewijzigd dat die uitoefening niet zal behoeven te geschieden » door de gezamenlijke houders » der schuldbrieven, maar door of voor de houders, overeenkomstig den inhoud der schuldbrieven, die aan de goedkeuring der Regering onderworpen is.

Aan de leden, die het bedenkelijk achten dat de Staat tijdelijk van zijn regt als eerste hypotheekhouder zou afstand doen, moet worden opgemerkt dat de Staat dit regt in geen geval lang in handen zou kunnen houden, daar de hypotheek volgens de verdere bepalingen van het meer vermelde art. 21 der concessie, moet worden opgeheven, bij vrijwilligen verkoop van ingepolderde gronden, waartoe de Maatschappij, mogt de voorgestelde maatregel niet tot stand komen, misschien spoediger zou moeten overgaan dan voor hare geldelijke belangen wenschelijk ware, tenzij door haar gebruik werd gemaakt van de reeds bij gezegd art. 21 *verkregen* bevoegdheid tot *uitgifte* van schuldbrieven, die voor den Staat eveneens afstand van het hypotheekregt zou mede brengen, en voor de Maatschappij minder verkieslijk schijnt dan de tijdelijke geldopneming, waartoe bij het wets-ontwerp magtiging wordt gevraagd.

Het ware zeker eenvoudiger dat de Staat zelf aan de Kanaalmaatschappij, tegen behoorlijke voorwaarden, de gelden verschafte die zij tot voleindiging harer taak behoeft. Maar onder de bestaande omstandigheden zouden de ondergeteekenden geen fondsen weten aan te wijzen, die geacht kunnen worden tot zoodanig einde beschikbaar te zijn. En moest de maatregel, bij wijze van kasbelegging, tot stand komen, dan zou niet alleen de beoogde eenvoudigheid verloren gaan, maar een voorstel daartoe waarschijnlijk zooveel bedenking ontmoeten dat de Regering het zeer gewaagd zoude achten de snelle voortzetting der werken van de onzekere kansen van zoodanig voorstel afhankelijk te maken.

§ 2. Naar aanleiding der daaromtrent gedane vraag kan worden medegedeeld dat een wets-ontwerp tot het stellen van nadere termijnen voor de oplevering van werken der Amsterdamsche Kanaalmaatschappij bij den Raad van State aanhangig is en, naar de Regering zich vleit, eerstdaags bij de Tweede Kamer zal kunnen inkomen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
HEEMSKERK.

De Minister van Financien,
H. J. v. D. HEIM.

(1) Zie *Regtsgeleerd Bijblad*, jaarg. 1858, bladz. 426 en volgende.

